

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (10.6.2011/621) 40 §:n nojalla.

kullanhuuhdontaluvan muutoshakemuksen

Hakijat: Eero Kivimäki, Tarja Aakko

Lupatunnus: HL2015:0009

Alueen sijainti: Sodankylän kunta, Tankajoki, 3,7 ha

Lapiokaivuuseen oikeuttavan luvan muuttaminen konekaivuuseen oikeuttavaksi. Suunniteltu vuotuinen kaivumäärä alle 500 m³.

Mielipiteet ja muistutukset

Mielipiteet ja muistutukset voi lähettää 10.3.2022 mennessä lupatunnus mainiten sähköisesti osoitteeseen kaivosasiat@tukes.fi tai osoitteeseen:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 Helsinki

Nähtävilläolo

Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat nähtävänä 1.2.2022 – 10.3.2022 Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kullanhuuhdontaluvat>.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä kuulutuksen julkaisusta.

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 5052 000

KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUS

Pakolliset kentät ovat merkitty tähdellä. Ennen hakemuksen toimittamista kaivosviranomaiselle, kullanhuhdontalupaa hakevan on huolehdittava, että pakolliset kohdat ovat täytetty asianmukaisesti.

1. HAKIJAN TIEDOT

1.1. Etu- ja sukunimi *

Eero Kivimäki

1.2. Postiosoite *

1.3. Postinumero *

1.4. Postitoimipaikka *

1.5. Puhelinnumero

1.6. Sähköposti

1.7. Muut hakijat yhteystietoineen

Tarja Aakko

Kysymyksessä on kaivutavan muutoshakemus olemassaolevaan lupaan, minkä lupa-aika päättyy vasta 2027. Kaivutapaa lukuunottamatta kaikki muut tiedot säilyvät entisellään.

2. ALUEEN TIEDOT

2.1. Ehdotus alueen nimeksi

Kivakko-kulta HL2015:0009

2.2. Alueen pinta-ala * ha (enintään 5 ha)

2.3. Sijainti: Lappi, valtion omistama alue *

Inarin kunta

Sodankylän kunta

Sallan kunta

muu

mikä?

2.4. Haetun alueen tarkempi sijainti (joen, puron tarkkuudella)

Vuotson kanavaan laskevan Tankaojan läheisyydessä

2.5. Hakijan esitys luvan voimassaoloajaksi, mikäli vähemmän kuin 4 vuotta: vuotta

2.6. Selvitys hakemuksen kohteena olevasta alueesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista sekä pääpiirteittäinen selvitys merkittävistä luonto- ja kullanhoidontakulttuuriarvoista alueella *

Selvitys mm. luonnonsuojelulain, erämaalain ja muinaismuistolain nojalla aluetta koskevista rajoituksista. Saamelaisten kotiseutualueita ja erityistä poronhoitoaluetta koskevassa hakemuksessa on kyseisiä alueita koskevat säännökset otettava huomioon.

Alue ei kuulu mihinkään suojeluohjelmaan.

Alue ei kuulu Natura-alueeseen

Alue on kokonaisuudessaan erityistä poronhoitoaluetta (Lapin paliskunta).

Alue on kokonaisuudessaan saamelaisten kotiseutualueita.

Alueella ei ole tavattu muinaismuistolain mukaisia muistomerkkejä tai kulttuurijäänteitä.

Alueella ei ole tavattu kullanhoidontakulttuurikohteita

Alue on metsätalousaluetta ja kauttaaltaan hakattu

Alueen välittömässä läheisyydessä on aiemmin harjoitettu ja nykyin harjoitetaan koneellista kullankaivua

2.7. Selvitys alueen käyttöä koskevien rajoitusten huomioon ottamisesta *

Alue ei ole luonnontilaista erämaata eikä sen käyttöön kohdistu rajoituksia.

Alueella on kaivettu kultaa 1990-luvulta lähtien.

Alue on metsätalousaluetta ja kokonaisuudessaan hakattu 1950 - 1960 -luvulla.

Alueella toimitaan kymmenien vuosien aikana vakiintuneiden käytäntöjen mukaan, joista paikallisella Lapin paliskunnalla ei ole ollut huomauttamista.

Alueella ei harjoiteta mitään sellaista toimintaa, joka vähentäisi tai uhkasi alkuperäiskansojen oikeutta toteuttaa kulttuuriaan.

2.8. Selvitys alueen oikeusvaikutteisista kaavoista ja mahdollisesti vireillä olevista kaavahankkeista sekä selvitys siitä, ettei haetulla alueella ole kaivoslain (621/2011) 46 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua estettä *

Alueella on voimassa valtioneuvoston 27.12.2007 vahvistama Pohjois-Lapin maakuntakaava. Kaavassa haettu alue on merkitty: M1- metsä ja porotalousvaltainen alue. Aluetta voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.

Alueella ei ole voimassa yleiskaavaa.

Alueella ei ole mitään kaivoslain (621/2011) 46§ lueteltuja esteitä. Alueella ei ole ylipäätään mitään nykyisiä tai vanhoja jälkiä muista maankäyttömuodoista kuin poro- ja metsätaloudesta.

3. SELVITYS TOIMINNASTA JA TOIMINNAN VAIKUTUKSISTA

3.1. Kuvaus toiminnan määrästä, laadusta ja aikataulusta *

Koneellinen kultaesiintymän inventointi: kaivinkonekuopat ja pienet koneelliset koerikastukset.
Hakija aloittaa alueen tutkimisella, mikä tehdään koneavusteisesti. Tähän liittyen hakija tekee alueelle ympäristöilmoituksen, mikä mahdollistaa myös koneellisten koerikastusten tekemisen.
Hakija pyrkii käynnistämään alueella joko kaikkein pienimuotoisimman, alle 500 m3 ympäristöilmoitukseen perustuvan kaivun kokoluokassa.
Hakijan suunnittelema kaivutapa on sellainen, että yhdellä alueella olevista isommista koneista tehtäisiin kaivun valmistelevat työt ja varsinainen kullanhuuhdontatyö tehtäisiin keveämmillä koneilla, paikasta riippuen esimerkiksi 2 - 14 tn kaivinkoneilla.
Alueella tullaan harjoittamaan myös lapiokaivua ja lapiokaivuuseen rinnastettavaa ns. kuivan maan imurointia.

Käytetty vesi on 100% kiertovettä ja sen kierrätysnopeus on lapiokaivussa n. 600 l/min ja konekaivussa enintään 1500 l/min.

Alustava aikataulu on:
Tutkimus ja koerikastukset 1 vuosi
Varsinainen kaivutyö 2 - 14 vuodet
Alueen maisemointi ja lopputyöt 15. vuosi

3.2. Onko alueella tarkoitus suorittaa koneellista kullankaivua? Kyllä Ei

3.3. Onko hakijalla alueelle voimassaoleva ympäristölupa? Kyllä Ei

3.4. Onko hakemukseen liitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma? * Kyllä Ei

3.5. Miten kulku alueelle järjestetään? *

Alueen rajan tuntumaan tulee kartassa näkyvä metsäautotie, jolta alueelle on metsäkoneiden ja kaivinkoneiden kulku-uria.

3.6. Selvitys niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea *

Mainitse mm. alueen paliskunta, sijoittuuko alue saamelaiden kotiseutualueelle, vm.

Lapin paliskunta
Saamelaiskäräjät
Sodankylän kunta/ ympäristötoimi
Metsähallitus/metsätalous

3.7. Hakijan arvio toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista sekä selvitys toiminnan haitallisten vaikutusten ehkäisystä *

Jos kullanhuuhtontalupaa koskeva hakemus kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle, on toiminnan vaikutuksia arvioitava saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana, koltta-alueella kolttalaissa säädettyjen tavoitteiden kannalta ja erityisesti poronhoitoalueella poronhoidon kannalta.

Alueella kaivetaan maata muutaman aarin verran kerrallaan, jonka jälkeen alue ennallistetaan mahdollisuuksien mukaan. Yhtä aikaa kaivuun alla on siis tarvittavien vesialtaiden tarvitsema pinta-ala ja enintään yhdelle vuodelle varattu kaivualue. Alue pidetään porojen liikkumisen kannalta mahdollisimman turvallisena. Porot eivät ole tämän kaltaisesta toiminnasta häiriytyneet, vaan hakeutuvat maakasojen päälle makoilemaan ja syövät mielellään ennallistetuissa paikoissa kasvavaa kortetta ja heinää. Hakija arvioi kokonaisuutena kaivettavan 10% koko haetun alueen pinta-alasta eli 0,37 ha, mikä on kymmenesmiljoonasosia koko Lapin paliskunnan pinta-alasta .

Porotalouden lisäksi hakijan on mahdotonta tunnistaa mitään suoria tai välillisiä vaikutuksia saamelaisten oikeuteen harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan.

Alueella voi harjoittaa metsästystä kuten aiemminkin, kalastusmahdollisuuksiin läheisellä joella toiminta ei vaikuta. Toiminta ei haittaa keräilyä eikä muuta luonnonkäyttöä. On vaikea kuvitella kuinka se vaikuttaisi käsitöiden tekemiseen, tarinaperinteeseen tai joikaamiseen niiden perinteisessä muodossa tai näiden nykyisiin muotoihin.

Paikalliset saamelaiset ovat kaivaneet läheisellä Tankavaaran alueella aikoinaan itsekin kultaa.

Alue ei kuulu koltta-alueeseen.

KHO on kyseessä olevaan asiaan kaikilta osin rinnastettavissa olevissa päätöksissään 4.2.2015 273/2015, 274/2015 ja 275/2015 ympäristölupaprosesseihin liittyen todennut, että

"Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi."

Em. päätökset kattavat kolmella eri alueella, erikokoisia ja eri suojelustatuksen omaavilla alueilla tapahtuvan koneellisen kullankaivun ja on täysin rinnastettavissa hakijan suunnittelemaan toimintaan.

Vaikka ko. päätös koskee ympäristölupaprosessia, on mahdotonta nähdä, että toisen lain (esim. kaivoslain) tulkinnan pohjalta voitaisiin ko. vaikutuksia väittää olevan.

3.8. Selvitys toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä *

Toiminta päätetään ympäristöluvan/-ilmoituksen määräysten mukaisesti.

Kaivukuopat tasoitetaan ja sivuun siirretty orgaaninen aines laitetaan pintakerrokseksi.

Mahdollisuuksien mukaan maisemointia tehdään vuosittain lopputöiden vähentämiseksi.

4. RAKENTAMINEN

4.1. Haetaanko alueelle lupaa rakentaa rakennus tai rakennelma tämän hakemuksen yhteydessä?

Kyllä Ei

4.2. Perustelut rakentamistarpeelle

Hakija ei majoitu kaivualueella.
Alueelle varastoidaan kaivutarvikkeita, mutta niiden varastointia varten alueelle ei tarvitse perustaa rakennuspaikkaa

4.3. Onko hakemukseen liitetty rakennusta tai rakennelmaa koskevat rakennuspiirustukset?

Kyllä Ei

5. VAKUUS

Hakijan ehdotus vakuuden suuruudesta/selvitys sen tarpeellisuudesta. Ehdotus perusteltava.

Hakija esittää määrättäväksi kolme erilaista vakuusmäärää:

- 1) Niin kauan kuin kaivu pysyy nykyisenkaltaisena, vakuus on 1000 euroa
- 2) Mikäli hakija aloittaa kaivutoiminnan alle 500 m³ määrällä ympäristöilmoituksen mukaisena, vakuus on 1500 euroa

Perustelut:

Alue on kauttaaltaan metsätalouden myllertämää.

Kalusto on alueelle helposti siirrettävissä.

Alueelle on helppo ja edullinen tulla: Metsäautotie on alueen läheisyydessä ja sitä pitkin voi liikkua siitokalustolla ilman ongelmia.

6. MUUT TIEDOT

Muut hakemuksen käsittelyyn mahdollisesti vaikuttavat lisätiedot.

Hakija pyytää kaivosviranomaista ottamaan päätöksessään huomioon AVI:n ympäristöyksikön ympäristöluvissa tekemän linjauksen, että pilaantumattoman maa-aineksen väliaikainen läjitys, mikä käytetään maisemointiin, ei muodosta sellaista kaivannaisjätteen jätealuetta, josta olisi laadittava erillinen jätehuoltosuunnitelma tai jolle olisi asetettava vakuus. Tämän linjauksen on hyväksynyt myös Vaasan hallinto-oikeus (esimerkki Palsin alueelta 14/0376/2 annettu 23.12.2014). Toissijaisesti tässä asiassa hakija vetoaa siihen, että ympäristölupahakemus ja siihen perustuva ympäristölupapäätös sisältää vastaavat tiedot, eikä suunniteltua toimintaa voi todellisuudessa käynnistää ilman ympäristölupaa.

Allekirjoitus (kaikkien hakijoiden) *

PAKOLLISET LIITTEET:

1. Hakijan virkatodistus (kaikkien hakijoiden)
2. Kartta alueesta
3. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Muista liittää hakemukseen kaikki tarvittavat liitteet!

Liitteeksi ympäristöilmoitukseen ja kullanhuuhdantalupamuutoshakemukseen

Kullanhuuhdantalupa-alueelle Kivakkokulta HL2015:0009

Hakijan selvitys kullankaivuhankkeen mahdollisten vaikutusten suhteesta saamelaisten oikeuteen harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan.

Sodankylän Vuotson kylässä, Roivaisen kullanhuuhdonta-alueella.

Hakija tunnistaa sen, että hän on velvollinen selvittämään hankkeen mahdollisia vaikutuksia liittyen saamelaisten oikeuteen harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan.

Näitä samoja asioita on selvitetty kullanhuuhdantalupaprosesseissa siltä osin kuin kaivoslaki niitä velvoittaa selvittämään yhteistyössä mm. saamelaiskäräjien, Metsähallituksen ja paliskunnan kanssa.

Ympäristölupaprosessissa selvitysvelvollisuus on yksin hakijalla. Hakijan käsitys on, että sikäli kuin ko. mahdollinen vaikutus liittyy maan käyttöön se on ratkaistava kullanhuuhdantalupaprosessissa ja siltä osin kuin vaikutus liittyy mihinkään päästöön tai välillisestikin vesistöön, se tulee ratkaista ympäristö- ja vesitalousluvassa.

Hakija haluaa tuoda lupaprosessiin kaiken sen, mihin hakija tältä osin kykenee eli ensisijaisesti oman tietonsa kaivutavasta ja -määrästä, liikkumisesta ja muusta toiminnasta.

Tältä pohjalta hakija on pyrkinyt tunnistamaan mahdollisia vaikutuslähteitä, vaikutusketjuja ja vaikutuskohteita saamelaisten kielellisiin ja kulttuurillisiin toimintoihin.

Saamelaiskulttuurin ilmenemismuotoja ovat julkisesti saatavien tietojen mukaan mm. poronhoito, metsästys, kalastus, tarinaperinne, keräily, joikaus ja käsityöt perinteisessä ja nämä kaikki osin myös nykyaikaisessa muodossaan.

Em. toiminnoilla on oikeus muuttua ja siksi mm. koneellistunut poronhoito on katsottu kuuluvaksi em. kulttuurinsuojan piiriin.

Hakijan suunniteltu hyvin pienimuotoinen konekaivu ei tapahdu vesistön äärellä ja kun oletettavia vaikutuksia esim. yleiseen kalastukseen ei ole, niin ei voi myöskään olla mitään vaikutuksia erityiseen saamelaiseen kalastusperinteeseen.

Samoin toiminnalla on äärettömän pieni vaikutus yleiseen, kaikkien harjoittamaan metsästykseen, jolloin sillä on olettavasti vastaava osuus myös saamelaiseen metsästysperinteeseen. Pinta-alaan perustuva metsästyksen olosuhteiden pieneneminen on hakijan arvion mukaan kymmenesmiljoonasosia, sillä kullankaivuala ei ole sinällään pois metsästyskäytöstä. Kesällä kuin kaivutoimintaa tehdään, kenelläkään ei ole alueella minkäänlaista metsästysoikeutta ja metsästysaikana kullankaivutoimintaa ei enää alueella harjoiteta.

Hakija ei myöskään kykene rakentamaan mitään vaikutusketjuja (vaikutuslähde, vaikutustapa, vaikutuskohde) tarinaperinteeseen, keräilyyn, joikaukseen tai käsitöiden tekemiseen.

Suhde saamelaiseen porotalouteen on ongelmallisempi. Hakija käsittelee tässä sekä kaivutyön päästöjen että pinta-alan porotalouteen.

Saamelaiskäräjien sarjatuotetuissa muistutus- ja valitusdokumenteissa viljellään julistuksenomaisesti sitä, että saamelainen poronhoito on luontosidonnaista ja perustuu mm. laidunkiertoon, luonnonlaitumiin, luonnon kunnioittamiseen yms. hyviin asioihin.

Näillä argumenteilla saamelainen poronhoito erotetaan jostakin muusta, mitä on samoissa paliskunnissa tapahtuva suomalaisten poromiesten poronhoito tai suomalaisten paliskuntien vastaavissa luonnonolosuhteissa tapahtuva poronhoito. Näiden väitteiden todenperäisyyttä tai asiaan liittyvien erojen todenperäisyyttä hakija ei kykene arvioimaan.

Lapin paliskunta on suuri paliskunta. Suurin sallittu eloporomäärä on 8000 ja poronmistajia on peräti 147 kpl (lähde: Paliskuntain yhdistys ry). Hakija on tietoinen siitä, että tämä alue, millä hakija toimii, kuuluu Lapin paliskunnan isompaan tokkakuntaan, jonka porot laiduntavat kesäisin paliskunnan länsireunalla, eli nyt kyseessä olevalla alueella ja talvisin itäisellä ja pohjoisella tunturialueella.

Kullankaivajia hämmentää se, että saamelaisalueella poronhoito on motorisoitunut aivan samalla tavalla tai ehkä jopa enemmän kuin suomalaisella poronhoitoalueella. Saamelaisten ja suomalaisten poronhoidon elementtien erottaminen on hyvin vaikeaa. Lapin paliskunnan naapurina on Kemi-Sompion paliskunta, mikä on ns. suomalainen paliskunta. Siinä poronhoito tapahtuu lähes vastaavissa luonnonolosuhteissa ja hakijan näkemyksen mukaan se on lähes samanlaista kuin Lapin paliskunnan poronhoito – eli samalla tavalla molemmissa paliskunnissa käytetään moottoriajoneuvoja sekä mm. helikopteria.

Saamelaisalueella poroja ruokitaan maastoon ja otetaan yhä useammin aitoihin keinoruokittavaksi koko talvikauden ajaksi, aivan kuten kaikkialla muuallakin. Lapin paliskunnan tarkkaa tilannetta hakija ei tiedä, mutta on tietoinen, että ainakin jonkin verran poroja pidetään vasotusaidoissa.

Paliskunnan raja-aitojen lisäksi käytetään runsaasti ylimääräisiä laidunaitoja ja ohjausaitoja sekä kujia, joilla porojen kuljetusta helpotetaan. Tällainen heikkokuntoinen aita on haetun alueen reunassa. Poronajossa käytetään helikoptereita, mönkijöitä, moottoripyöriä ja moottorikelkkoja ja porot kuljetetaan pitkiä matkoja teurastettavaksi teurastamoihin.

Hakija tunnistaa alueen aiempien kullanhoidontalupien käsittelyn yhteydessä Lapin paliskunnan esittämän kuljetustarpeen läheiselle erotuspaikalle käyttäen hyväkseen haetun alueen reunassa olevaa kevytrakenteista aitaa.

Hakija on tietoinen, että kyseinen aita ei ole ollut merkitty karttaan, eikä siitä ole tehty vuokrasopimusta ennenkuin kullankaivajain liiton edustaja julkisesti asiaa kysyi, liittyen ko. aidan statuksen selvittämiseen. Pidettiin yleisesti omituisena, että sopimuksettoman ts. luvattoman aidan perusteella vaadittiin toiselle maankäyttäjälle eli kullankaivajalle maankäytön rajoituksia. Vasta tämän sopimuksettoman tilan tultua lupaprosessine käsittelyn yhteydessä julkiseksi aidasta tehtiin vuokrasopimus paliskunnan ja Metsähallituksen välillä v. 2016.

Hakijalla ei ole syntynyt alueella harjoittamansa lapiokaivutoimintansa aikana sellaista käsitystä, että hänen alueensa tai tehty aiempi kaivutyönsä lapiolla olisi ollut ongelmallinen ko. kuljetukseen tai mihinkään muuhunkaan poronhoitoon liittyen. Ainakaan sellaista väitettä ei olla esitetty – monen muun kaivupaikan osalta ko. väite on esitetty.

Hakija on velvollinen keskeyttämään työnsä poroisännän pyynnöstä porojen kuljetuksen ajaksi ja ollut saamansa palautteen vuoksi siinä käsityksessä, että menettely toimii ainakin kohtuullisesti. Hakijan tietoon ei olla saatettu, että hänen toimintansa olisi vaikeuttanut, puhumattakaan että olisi estänyt, poronkuljetusta.

Hakija tunnistaa siis tämän kuljetustarpeen ja on tietoinen, että useana syksynä kullankaivun jo päätyttyä poroja on kuljetettu hakijan alueen itäpuolelta aidan vartta pitkin ja ymmärtää siirron merkityksen paliskunnalle, mutta ei kykene erottelemaan liittyykö ko. siirto "tavanomaiseen" ei-saamelaiseen porotalouteen vai onko se saamelaisen porotalouden rakenne ja siten perinteisen saamelaisen porotalouden nykyaikainen muoto ja siten kulttuurin suojan piirissä.

Hakijalla on sellainen käsitys, että koska porojen kuljetus tapahtuu lokamarraskuussa, kun hänen alueellaan ei ole enää kullankaivutoimintaa, ei hänen kesäisellä työskentelyllään ole ollut toistaiseksi minkäänlaista vaikutusta ko. poronkuljetukseen.

Hakija kaivualue ulottuu kokonaisuudessaan 3,7 hehtaarin alueelle ja Lapin paliskunnan ala on 454971 hehtaaria eli alle 0,00001 osa paliskunnan pinta-alasta. Hakija ei kuitenkaan käsittele koko aluettaan, eikä koko alue poistu porotalouskäytöstä, vaan enimmillään n. 10%, josta osa ehtii maisemoitumaan vielä kaivun ollessa kesken. Hakijan arvion mukaan porotalouden käytöstä on hänen toimiensa vaikutuksesta enimmillään n. 10 % koko haetusta pinta-alasta eli 0,37 hehtaaria, mikä on 0,0000008 (8 kymmenesmiljoonasosaa) osa paliskunnan pinta-alasta.

Hakijan toimien vaikutusta poronhoidon kokonaistalouteen eli nettotuottoon on vaikea laskea, sillä porotalouden lihan myynnin tuotto on Lapissa kuluja pienempi . Euroiksi muutettuna hakijan toimien laituria pienentävä porotalousvaikutus on laskutavasta riippuen joistakin senteistä alle euroon vuodessa.

Yhteisvaikutusten osalta hakija arvioi, että hänen suunniteltu toimintansa voisi laajimmillaan olla n. 1% Lapin paliskunnassa tapahtuvasta tai suunnitellusta kullankaivusta. Kaikkien kullankaivajien kielteinen taloudellinen laidunalueiden pienenemisestä tuleva kokonaisvaikutus paliskunnalle on porotuotannon kulut mukaan huomioiden 50 euroa.

Tämä taloudellinen kuorma kohdistuu siis kaikkiin poronomistajiin – ei siis ainoastaan saamelaisiin poronomistajiin. Saamelaiseen ja muuhun porotalouteen kohdistuvan vaikutuksen erittely on haastavaa.

Saamelaisia asuu Lapin paliskunnan alueella 176 hlöä. Edellä esitetty 50 euron taloudellinen kokonaishaitta kohdistuu heihin, mutta ei kuitenkaan yksin heihin, koska paliskunnassa on heidän lisäksi myös ei-saamelaisia poronomistajia.

Hakija osoitti porotalouteen liittyvässä kohdassa toimiensa vähäisen vaikutuksen porotaloudelle – keskimääräinen vaikutus saamelaiseen kielen ja kulttuurin kokonaisuuteen on vielä tätäkin vähäisempi, sillä on yleisesti tiedossa, että 44% saamelaisalueen poronmestajien tulosta on eläkettä, 28% on palkkatuloa muista töistä ja 14% on poronlihanmyyntituloa ja 14% on erilaisia porotalouteen liittyviä korvauksia tai tukia (MTT selvityksiä nro 156, 2008, s. 3 ja s. 23. sekä paliskuntien yhdistyksen www-sivut).

Tiedämme myös, että suurin osa saamelaisalueella asuvista saamelaisista ei ole porotalouteen mitenkään sidoksissa ja heidän tulonmuodostukseensa hakijan toiminnan porolaitumia pienentävä vaikutus ei vaikuta millään tavalla. Tätä porotaloudesta tuloja saavien osuutta kaikista saamelaisista emme tiedä.

Lisäksi hakija on tietoinen, että 67% saamelaisista (6964 hlöä /10463 hlöä) asuu nykyään saamelaisalueen ulkopuolella, eivätkä he ole sidoksissa porotalouteen ainakaan taloudellisessa mielessä lainkaan.

Hakijan arvion mukaan hänen hankkeensa kokonaisvaikutus on tunnistamattoman vähäinen, mutta enintään sadasmiljoonasosia saamelaisen aikuisväestön (n. 5795 äänioikeutettua hlöä saamelaiskäräjien vaalissa) kokonaistuloista.

Kun ei synny merkittäviä, kielteisiä, suoria taloudellisia vaikutuksia, ei hakijan näkemyksen mukaan voi syntyä myöskään talouden pienenemisestä johtuvia välillisiä kielteisiä kulttuurisia tai kielellisiä vaikutuksia.

Em. vaikutus liittyy laitumien pienenemiseen, mutta ympäristö- ja vesitalouslupaan liittyen vaikutus on vielä tätäkin pienempi. Hakija tunnistaa sen, että alueella liikkuvat porot saattavat kuulla hänen koneidensa ääntä. Hakijan kokemuksen mukaan porot eivät välitä koneiden äänestä ainakaan silloin kun niitä ei kuljeteta, eivätkä ne ole mistään stressautuneita. Mikäli lähistöllä on petoja, porot hakeutuvat ihmisten, myös kullankaivajien, lähelle.

Kuljetuksen yhteydessä äänillä voi olla merkitystä, mikä hakijan käsityksen mukaan voidaan lupamääräyksillä poistaa ja on jo kullanhuuhdontalupiin liittyvillä määräyksillä poistettu.

Eero Kivimäen ja Tarja Aakon pyynnöstä ja valtuuttamana
Perustuen heidän kanssa käytyihin keskusteluihin, julkisiin asiakirjoihin saamelaisväestön määrästä ja kotipaikoista ja n. 40 vuoden mittaiseen alueen tuntemiseen.

Antti Peronius, fm

